

ELTE | TÓK
TANÍTÓ- ÉS ÓVÓKÉPZŐ KAR

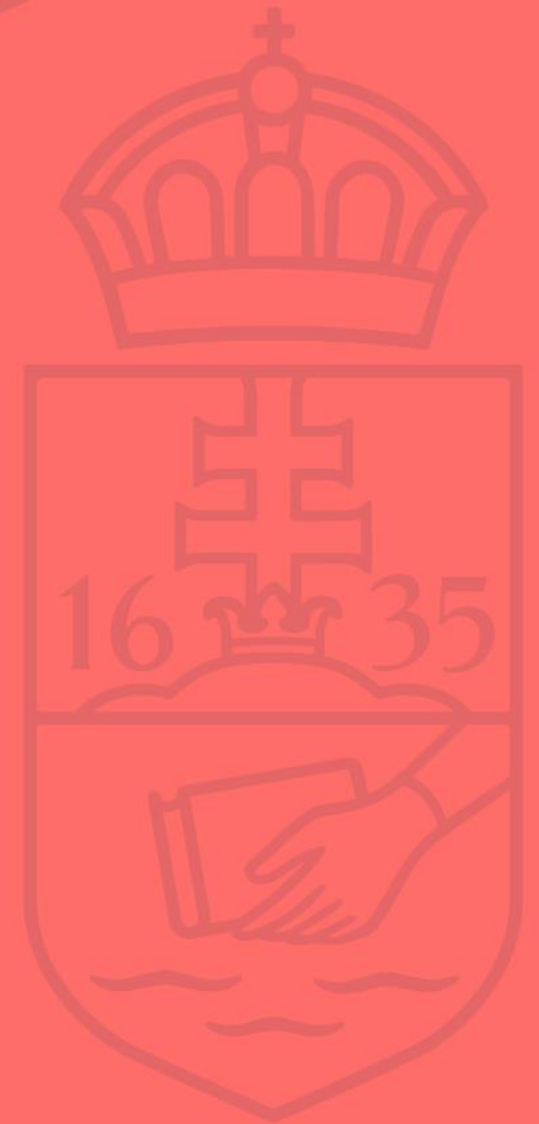
A hangképzés fontossága a mindennapokban

(hangképző gyakorlatok, éneklési képesség fejlődése a 6-10 éves tanulók körében)

Kovács Katalin

egyetemi tanársegéd

Kreatív módszertani ötletek a 3-10 év közötti korosztály zenei nevelésében, 2023. április 1.

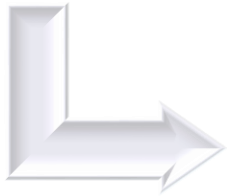

Az éneklés szerepe az ének-zene oktatásban

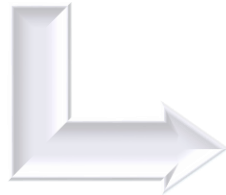
Zenei nevelésünk (NAT, 2020)

–

Kodályi koncepció (Kodály, 1964)

Éneklési komponens

- zenei tevékenységekhez kapcsolódó motiváció
- ének-zene tantárgyi attitűdre gyakorolt hatások (Janurik & Józsa, 2018; Pintér, 2021)
- éneklésről alkotott énképünk (Janurik, Szabó & Józsa, 2020)
- tanulók énekléssel kapcsolatos szokásai

Hangképző gyakorlatok

- **Légző gyakorlatok:**

„Kívánság” – hmn hangzót mondanak ki együttesen. Létrejön a puha indítás, a hang levegővel való indítása.

„Susogó szellő” – „s” hangzó egyenletes tartása.

„Sziszegő kígyó” – „sz” hangzó egyenletes tartása (karmozdulat szabályozza a LASSÚ levegővételt és annak kifújását).

„Kígyócsípés” – „rekeszizom” megéreztetése.

„Rigó”

- rezonancia,
- magasság,
- mély-közép fekvés

Az „r” hangzó pörgetése egy szabadon választott hangmagasságban szól (esetleg követi a tanár kézmozdulatát, a röpülés irányát), majd tetszőleges időben, esetleg tanár irányításával a szó kimondása következik.

Az „r” **hangzó gégelazító hatása** hozzásegít a jó helyen lévő **magas pozíció**

létrehozásához/eléréséhez, az „i” **hangzó** biztosítja a magas regiszter **csengését**.

Az „r” hangzó arról is gondoskodik, hogy az „i” jó helyen legyen. A szó kimondása következtében az „ó”-ra, mint **ajakkerekítéses hangzó**ra való váltás is szintén gégelazító hatású.

„Ubul”

- Ismert logopédiai gyakorlat a „bub”, „bububb”.

A „b” hangzó előre hozza a hangot, növeli a rezonanciát és az „u” hangzó lévén lazítja a gégét. Ehhez külön gyakorlat az „Ubul” nevű bagoly.

- *Hu-hu-hu-hu-huúúúúúú-hu-hu-hu-hu-huúúúúúúúúúúúú*

„Bubó doktor”

- hang előre hozása,
- „i” hangzó mélyen

• Dallama *s-s-m-m- d-d-d*, ismételve; szövege:
*Bubó doktor meggyógyít,
röpdös szerte széjjel!*

- kézmozdulattal kérhetjük a hangsúlyos kezdést, (a „b” hangzó felnagyított lesz),
- az „u” kerekítése szintén nem felszólításra történik, hanem

a tanári *szuggesztív bemutatás* által tevődik át, egyedül a *halkítást* lehet kérni, ahogy jön lefele a dallam,

- megmarad a *rezonancia*- rezonanciával rendelkező fejhang, nem „esik le a hang” és a mély fekvés „nem lesz torkos”

„hinni-inni-enni-menni-jó”

- lágy hangindítás,
- rezonancia gazdagítás,
- „ó” hangzó magasan,
- magasan kezdődő dal indításának előkészítése

- kvint hangterjedelmű,

d- d--r- r--m- m--f- f—s,

szöveges gyakorlat.

- magasság eléréséhez „i” hangzó

a sok „n” hangzó (ha jó helyen van) rezonanciát építi (gyerekeknél „*hosszan nyaralni*”)

- „ó”-ra, a sok „n” hatására jó helyre fog kerülni, és az ajakkerekítés következtében *gégelazítás* is jön létre,

nem feszülés, rezonancia dús, tiszta „ó” hangzót fogunk kapni

„zengő-bongó-zongora”

- „z” hangzó szerepe a rezonancia fejlesztésében,
- „ng” szerepe s magánhangzók minőségében

- Szintén kvint terjedelmet jár be, szöveges gyakorlat.

d-r-m-f-s—m—d.

- lágyszájpad emelés (*gyerekeknél ásítás*)
- „ng” hangzó együttes képzése során létrejövő mozdulattal a magánhangzók is tartalmazzanak *rezonanciát*
- *nazoorális csengés (Adorján, 1996; Bruckner, 1999, 2007)*

„ng” pontos ejtése rendkívül jó hatással van a hangra,

„z” hangzó ejtése közben keletkező *fogzár* mindig *pihentet*

Konklúzió

- A tiszta éneklést csak jó hangképzéssel lehet elérni,
intonációs probléma=hangképzési hiba.
- *tanár önképzése*, hangegészsége
- A végső cél az, hogy a *zenélés öröme* megszülessen, s ennek az iskolában, a kórusban a *szép hang (=jó éneklés)* az eszköze.
- Milyen hozadéka lenne? (örömteli éneklés, anyanyelvi nevelés)

Irodalom

- Apfelstadt, H. (1984). Effects of Melodic Perception Instruction on Pitch Discrimination and Vocal Accuracy of Kindergarten Children. *Journal of Research in Music Education*, 1984(32), 15–24.
- Asztalos, K., & Csapó, B. (2015). Zenei képességek online diagnosztikus mérése. In Csapó, B., & Zsolnai, A. (Eds.), *Online diagnosztikus mérések az iskola kezdő szakaszában*. (pp. 245–269). Oktatókutató és Fejlesztő Intézet.
- Berkowska, M., & Dalla Bella, S. (2009). Singing Proficiency in the Majority Normality and “Phenotypes” of Poor Singing. The Neurosciences and Music III — Disorders and Plasticity. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1169, 99–107. <https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2009.04558.x>
- Bradshaw, E., & McHenry, A. M. (2005). Pitch Discrimination and Pitch Matching Abilities of Adults who Sing Inaccurately. *Journal of Voice*, 19(3), 431–439. <https://doi.org/10.1016/j.jvoice.2004.07.010>
- Dalla Bella, S., Giguère, J-F., & Peretz, I. (2007). Singing proficiency in the general population. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 121(2), 1182–1189. <https://doi.org/10.1121/1.2427111>
- Erős, I. (1993). *Zenei alapképesség*. Akadémiai Kiadó.
- Fiedler, D., & Spychiger, M. (2017). Measuring „Musical Self-Concept” throughout the years of adolescence with MUSCI_youth: Validation and adjustment of the Musical Self-Concept Inquiry (MUSCI) by investigating samples of students at secondary education schools. *Psychomusicology: Music, Mind, and Brain*, 27(3), 167–179. <https://doi.org/10.1037/pmu000018>
- Gévainé, Janurik, M. (2010). *A zenei hallási képességek fejlődése és összefüggése néhány alapképességgel 4–8 éves kor között* [Doctoral dissertation]. Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola.
- Gudmundsdóttir, R. H., & Cohen, A. J. (2015). Advancing interdisciplinary research in singing through the AIRS Test Battery of Singing Skills. *Musicae Scientiae*, 19(3), 234–237. <https://doi.org/10.1177/1029864915598735>
- Janurik, M. (2007). Áramlatélmény az iskolai ének-zeneórákon. *Magyar Pedagógia*, 107(4), 295–320.
- Janurik, M., & Józsa, K. (2013). A zenei képességek fejlődése négy- és nyolcéves kor között. *Magyar Pedagógia*, 113(2), 75–99.
- Janurik, M., & Józsa, K. (2018). Az iskolai zenetanulás iránti motivációt alakító néhány tényező. *Gyermeknevelés*, 6(2), 5–17. <https://doi.org/10.31074/gyn20182517>
- Janurik, M., Szabó, N., & Józsa, K. (2020). A zenei énkép jellemzői és összefüggése a zenei képességekkel hetedik osztályosok körében. *Magyar Pedagógia*, 120(2), 171–200. <https://doi.org/10.17670/MPed.2020.2.171>
- Janurik, M., Kis, N., Szabó, N., & Józsa, K. (2021). Az ének-zene tantárgy iránti attitűd összefüggése az iskolai zenetanulás iránti motivációval hetedik osztályos tanulók körében. *Neveléstudomány*, 2, 18–42. <https://doi.org/10.21549/NTNY.33.2021.2.2>
- Kokas, K. (1972). *Képességfejlesztés zenei neveléssel*. Zeneműkiadó.
- Mendes, P. A., Rothman, B. H., Sapienza, C., & Brown, Jr., W.S. (2003). Effects of Vocal Training on the Acoustic Parameters of the Singing Voice. *Journal of Voice*, 17(4), 529–543. [https://doi.org/10.1067/S0892-1997\(03\)00083-3](https://doi.org/10.1067/S0892-1997(03)00083-3)
- Orton, A., & Pitts, E. S. (2019). Adolescent perceptions of singing: exploring gendered differences in musical confidence, identity and ambition. *Music Education Research*, 21(1), 40–51. <https://doi.org/10.1080/14613808.2018.1507019>
- Pfordresher, Q. P., & Brown, S. (2007). Poor -pitch singing in the absence of „Tone deafness”. *Music Perception*, 25(2), 95–115. <https://doi.org/10.1525/MP.2007.25.2.95>
- Turmezeyné, Heller, E., & Balogh, L. (2009). *Zenei tehetséggondozás és képesség-fejlesztés*. Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület.
- Watts, C., Moore, R., & McCaghren, K. (2004). The Relationship Between Vocal Pitch-Matching Skills and Pitch Discrimination Skills in Untrained Accurate and Inaccurate Singers. *Journal of Voice*, 19(4), 534–543.
- Welch, F. G., Sergeant, D. C., & White, P. (1997). Age, sex and vocal task as factors in singing ‘in-tune’ during the first years of schooling. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 133, 153–160.

ELTE | TÓK
TANÍTÓ- ÉS ÓVÓKÉPZŐ KAR

Köszönöm a figyelmet!

Kovács Katalin

kovacs.katalin@tok.elte.hu

Kreatív módszertani ötletek a 3-10 év közötti korosztály zenei nevelésében,
2023. április 1.

